

JAARVERSLAGGEVING 2019

Stichting Rivierduinen

Leiden, 18 mei 2020

INHOUDSOPGAVE

Pagina

5.1	Jaarrekening 2019	3
5.1.1	Balans per 31 december 2019 na resultaatsbestemming	4
5.1.2	Resultatenrekening over 2019	5
5.1.3	Kasstroomoverzicht over 2019	6
5.1.4	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	7
5.1.5	Toelichting op de balans per 31 december 2019	16
5.1.6	Mutatieoverzicht materiële vaste activa	25
5.1.7	Mutatieoverzicht financiële vaste activa	26
5.1.8	Overzicht langlopende schulden ultimo 2019	27
5.1.9	Toelichting op de resultatenrekening over 2019	28
5.1.10	Vaststelling en goedkeuring	34
5.2	Overige gegevens	37
5.2.1	Statutaire regeling resultaatbestemming	38
5.2.2	Nevenvestigingen	38
5.2.3	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	38

5.1 JAARREKENING

5.1.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2019 na resultaatbestemming

(in duizenden euro's)

		<u>31-dec-19</u>	<u>31-dec-18</u>
ACTIVA			
Vaste activa			
Materiële vaste activa	1	125.939	137.984
Financiële vaste activa	2	376	6.070
		<u>126.315</u>	<u>144.054</u>
Vlottende activa			
Onderhanden werk uit hoofde van DBC's/ DBC-zorgproducten	3	16.033	8.631
Vorderingen uit hoofde van financieringstekort	4	741	442
Debiteuren en overige vorderingen	5	32.696	41.789
Liquide middelen	6	22.527	13.551
		<u>71.997</u>	<u>64.413</u>
		<u><u>198.312</u></u>	<u><u>208.467</u></u>
PASSIVA			
Eigen vermogen			
Kapitaal		182	182
Bestemmingsfondsen		47.397	34.568
Algemene en overige reserves		7.370	7.362
	7	<u>54.949</u>	<u>42.112</u>
Voorzieningen	8	7.432	5.209
Langlopende schulden	9	94.215	120.189
Kortlopende schulden			
Schulden uit hoofde van financieringoverschot	4	-	-
Overige kortlopende schulden	10	41.716	40.957
		<u>198.312</u>	<u>208.467</u>

5.1.2 RESULTATENREKENING OVER 2019

(in duizenden euro's)

		<u>2019</u>	<u>2018</u>
BEDRIJFSOPBRENGSTEN			
Zorgprestaties en maatschappelijke ondersteuning	13	165.189	153.509
Subsidies (exclusief Wmo en Jeugdwet)	14	5.248	4.470
Overige bedrijfsopbrengsten	15	21.112	5.030
Som der bedrijfsopbrengsten		<u>191.549</u>	<u>163.009</u>
BEDRIJFSLASTEN			
Personeelskosten	16	130.145	120.893
Afschrijvingen op materiële vaste activa	17	8.087	8.678
Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa	18	–	–
Overige bedrijfskosten	19	29.413	29.933
Som der bedrijfslasten		<u>167.645</u>	<u>159.504</u>
BEDRIJFSRESULTAAT		23.904	3.505
Financiële baten en lasten	20	-11.040	-4.164
Resultaat deelnemingen	20	-26	1.682
RESULTAAT BOEKJAAR		<u><u>12.838</u></u>	<u><u>1.023</u></u>

5.1.3 KASSTROOMOVERZICHT OVER 2019

(in duizenden euro's)

		2019	2018
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Bedrijfsresultaat		23.904	3.505
Aanpassingen voor:			
- afschrijvingen en overige waardeverminderingen	17	8.087	8.678
- bijzondere waardevermindering vaste activa	18	-	-
- mutaties voorzieningen	8	2.223	-1.159
- boekresultaten afstoting vaste activa	15	-17.228	-976
		-6.918	6.543
Veranderingen in werkkapitaal:			
- mutatie onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten	3	-7.402	-3.327
- vorderingen	5	9.093	-2.366
- vorderingen/schulden uit hoofde van financieringstekort respectievelijk -overschot	4	-299	572
- kortlopende schulden (excl. schulden aan banken)	10	1.084	-3.889
		2.476	-9.010
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		19.462	1.038
Ontvangen interest	20	-	-
Betaalde interest	20	-11.511	-4.333
		-11.511	-4.333
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		7.951	-3.295
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
Investerings materiële vaste activa	1	-2.616	-1.874
Desinvesteringen materiële vaste activa	1	23.957	6.900
Verwervingen deelnemingen en/of samenwerkingsverbanden	2	-	-
Vervreemdingen deelnemingen en/of samenwerkingsverbanden	2	-	-
Mutatie leningen u/g	2	-2	18
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		21.339	5.044
Kasstroom uit financieringsactiviteiten			
Nieuw opgenomen leningen	9	17.000	-
Aflossing langlopende schulden	9	-42.984	-6.674
Kortlopend bankkrediet		-	-
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		-25.984	-6.674
Mutatie geldmiddelen		3.306	-4.925
Stand geldmiddelen 1 januari	6	19.221	24.146
Stand geldmiddelen 31 december	6	22.527	19.221
		3.306	-4.925

Toelichting:

Het saldo van de geldmiddelen per 31 december 2018 is inclusief het onder de financiële vaste activa opgenomen saldo op de geblokkeerde rekeningen van € 5.670.000.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

5.1.4.1 Algemeen

Algemene gegevens

Zorginstelling Stichting Rivierduinen (KvK-nummer 28103824 en verder aangeduid als Rivierduinen) is statutair (en feitelijk) gevestigd te Leiden, op het adres Sandiforddreef 19.

Rivierduinen is een geïntegreerde instelling voor Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ) en beschikt over alle functiegerichte toelatingen: huishoudelijke en persoonlijke verzorging, verpleging, ondersteunende en activerende begeleiding, behandeling en verblijf.

Rivierduinen behandelt cliënten met complexe stoornissen, dat wil zeggen dat er sprake is van ernstige ontregeling en/of comorbiditeit. De behandeling vraagt dan om complexere zorgarrangementen (multidisciplinair, wisselende intensiteit, op- en afschaalbaar, enz.). De behandeling is gericht op herstel; herstel van klachten, herstel van sociaal functioneren en herstel van persoonlijk functioneren. Blijkt na behandeling dat volledig herstel niet mogelijk is, dan wordt chronische zorg aangeboden of wordt de cliënt terug verwezen naar de eerste lijn, eventueel ondersteund door zelfmanagement.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2019, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2019.

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi, de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving RJ 655, Titel 9 BW2 en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en het resultaat zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Continuïteitsveronderstelling

Voor een nadere toelichting op de consequenties van de uitbraak van de wereldwijde Covid-19 pandemie en de consequenties voor de instelling wordt verwezen naar paragraaf 5.1.10 Gebeurtenissen na balansdatum. De Raad van Bestuur streeft ernaar de best mogelijke informatie te verkrijgen om de risico's te beoordelen en passende maatregelen door te voeren om daarop in te spelen. Wij hebben een aantal maatregelen genomen om de effecten van het Covid-19-virus te volgen, te beheersen en te voorkomen en blijven dat ook in de toekomst doen. Deze maatregelen bestaan onder andere uit veiligheids- en gezondheidsmaatregelen voor onze medewerkers (zoals persoonlijke beschermingsmiddelen, beperking van sociale contacten en vanuit huis werken), evaluatie van contracten, aantrekken van aanvullende financiële middelen ter ondersteuning van de continuïteit van onze bedrijfsvoering en communicatie met onze belangrijkste stakeholders.

Onze financiers via de koepelorganisaties Zorgverzekeraars (ZN) en VNG hebben aan de zorginstellingen in de GGZ die zorg leveren vallende onder de basisverzekering of aanvullende verzekering, de langdurige zorg en/of de WMO en Jeugdwet, bij brieven in maart en april 2020, laten weten hen te ondersteunen, waarbij de beschikbaarheid en continuïteit van zorg op langere termijn zo goed mogelijk geborgd wordt.

Bij het bepalen van de benodigde bekostiging voor de continuïteit in deze situatie zijn de bestaande afspraken voor 2020 tussen zorgaanbieders en financiers het uitgangspunt. Daarbij wordt rekening gehouden met:

- liquiditeitsbevoorschotting;
- compensatie van omzetsderving; en
- vergoeding van extra gemaakte kosten.

Gezien bovenstaande toezegging is er geen sprake van materiële onzekerheid die ernstige twijfel kan doen rijzen of Stichting Rivierduinen haar activiteiten voort kan zetten en is derhalve de jaarrekening 2019 opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar, met uitzondering van de verwerking van groot onderhoud.

Stelselwijziging

Besloten is om de waarderingsgrondslag van de materiële vaste activa met ingang van 1 januari 2019 aan te passen. De reden voor deze stelselwijziging is de wijziging in de regelgeving omtrent de jaarverslaggeving. Het is vanaf 2019 is het niet meer toegestaan kosten van groot onderhoud ineens ten laste van het resultaat te brengen, wat in 2018 de wijze van verwerken was. Vanaf 2019 dienen, als aan een materieel vast actief telkens na een langere gebruiksperiode groot onderhoud wordt verricht, de kosten in direct verband met het groot onderhoud in de boekwaarde van het actief te worden verwerkt, waarover vervolgens afschrijving plaatsvindt voor de economische levensduur van dat deel van het actief. Deze zogenaamde componentenmethode is in vanaf 2019 toegepast.

Als gevolg van de stelselwijziging is het resultaat (voor belastingen) over 2019 circa € 190.000 hoger dan op basis van de in het voorgaand verslagjaar gehanteerde grondslag, welk bedrag het vermogen per 31 december 2019 heeft verhoogd. Het is niet mogelijk om de invloed van de stelselwijziging op volgende boekjaren betrouwbaar in te schatten, maar in de eerstkomende jaren heeft deze een positieve invloed op het resultaat.

De ter vergelijking opgenomen cijfers van balans en winst- en verliesrekening van het voorgaande jaar zijn niet aangepast aan het nieuwe stelsel.

Vergelijkende cijfers

De cijfers voor 2018 zijn, waar nodig, geherrubriceerd om vergelijkbaarheid met 2019 mogelijk te maken.

Schattingswijziging

Tot en met 2018 is voor het bepalen van de voorziening persoonlijk budget levensfase verondersteld dat alleen verplegend en verzorgend personeel bij opname van verlofrechten vervangen zouden worden. In de praktijk blijken medewerkers hun verlofrechten merendeels op te sparen en bij uitdiensttreding of pensionering op te nemen met als gevolg dat alle medewerkers op dat moment vervangen worden. Dit is met ingang van 2019 als uitgangspunt voor het bepalen van de voorziening genomen met een eenmalige extra last van € 2,9 miljoen als gevolg, wat eveneens het effect op het eigen vermogen is.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bij de onzekerheden behorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten

De volgende waarderingsgrondslagen zijn naar de mening van de Raad van Bestuur het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie, en vereisen een aantal schattingen en veronderstellingen:

Waardering materiële vaste activa

De boekwaarde van vaste activa wordt periodiek getoetst aan de realiseerbare waarde teneinde vast te stellen of er aanwijzingen bestaan voor een bijzondere waardevermindering. Een aanwijzing voor een bijzondere waardevermindering kan bijvoorbeeld zijn indien er, naar inschatting van het bestuur, sprake is van:

- een snellere daling van de marktwaarde van een actief dan uit verloop over de tijd of normaal gebruik zou voortvloeien.
- een belangrijke wijziging in de toepassing van een actief of in de bedrijfsstrategie.
- prestaties die sterk achterblijven ten opzichte van de verwachtingen, een significante verslechtering in de bedrijfstak of economie, of veroudering of beschadiging van het actief.

Daarnaast kunnen omstandigheden, naar de inschatting van het bestuur, duiden op de noodzaak tot het terugnemen van een eerder toegepaste bijzondere waardevermindering.

Verbonden rechtspersonen

Rivierduinen heeft een belang in Sleutelnet B.V. van 25%.

Verder is Rivierduinen verbonden met Stichting Vrienden van Rivierduinen en Stichting Parkeerbeheer Albinusdreef 7.

Rivierduinen vormt met de verbonden partijen geen economische eenheid, noch is er sprake van een centrale leiding. De verbonden rechtspersonen zijn derhalve niet in de consolidatie betrokken.

Er hebben zicht geen transacties met deze partijen voorgedaan die niet onder normale marktvoorwaarden hebben plaatsgevonden.

Operationele Leasing

Leasecontracten waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden zijn, niet bij de vennootschap ligt, worden verantwoord als operationele leasing. Leasebetalingen worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de winst-en-verliesrekening over de looptijd van het contract.

5.1.4.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva

Activa en passiva

Activa en passiva worden tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs opgenomen, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen. Toelichtingen op posten in de balans, resultatenrekening en kasstroomoverzicht zijn in de jaarrekening genummerd.

Een actief wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en het actief een kostprijs of een waarde heeft waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Activa die hier niet aan voldoen worden niet in de balans verwerkt, maar worden aangemerkt als niet in de balans opgenomen activa.

Een verplichting wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag waartegen de afwikkeling zal plaatsvinden op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld. Onder verplichtingen worden mede voorzieningen begrepen. Verplichtingen die hier niet aan voldoen worden niet in de balans opgenomen, maar worden verantwoord als niet in de balans opgenomen verplichtingen.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans opgenomen als een transactie niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Dergelijke transacties geven evenmin aanleiding tot het verantwoorden van resultaten. Bij de beoordeling of er sprake is van een belangrijke verandering in de economische realiteit wordt uitgegaan van de economische voordelen en risico's die zich naar waarschijnlijk in de praktijk zullen voordoen, en niet op voordelen en risico's waarvan redelijkerwijze niet te verwachten is dat zij zich voordoen.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. De resultaten van de transactie worden in dat geval direct in de winst-en-verliesrekening opgenomen, rekening houdend met eventuele voorzieningen die dienen te worden getroffen in samenhang met de transactie. Indien de weergave van de economische realiteit ertoe leidt dat het opnemen van activa waarvan de rechtspersoon niet het juridisch eigendom bezit, wordt dit feit vermeld.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, die ook de functionele valuta is van Rivierduinen.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingen.

De afschrijvingstermijnen van immateriële en materiële vaste activa zijn gebaseerd op de verwachte economische levensduur van het vast actief.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de verkrijgings- of vervaardigingsprijs volgens de lineaire methode op basis van de verwachte economische levensduur. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. Op bedrijfsterreinen en op vaste activa in ontwikkeling en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven.

De volgende afschrijvingspercentages worden hierbij gehanteerd:

- Bedrijfsgebouwen en terreinen : 0-10 %.
- Machines en installaties : 5%.
- Andere vaste bedrijfsmiddelen : 10-20%.

Groot onderhoud

Periodiek groot onderhoud wordt volgens de componentenbenadering geactiveerd. Hierbij worden de totale uitgaven toegewezen aan de samenstellende delen. De afschrijvingspercentages die hierbij gehanteerd worden, variëren van 2,5% tot 50%

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen reële waarde en vervolgens tegen geamortiseerde kostprijs.

Deelnemingen in groepsmaatschappijen en overige deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de nettovermogenswaardemethode. Invloed van betekenis wordt in ieder geval verondersteld aanwezig te zijn bij het kunnen uitbrengen van 20% of meer van de stemrechten. De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening; voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming. Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, waarbij ook leningen aan deze deelneming worden betrokken (netto-investering), wordt deze op nihil gewaardeerd. De eerste waardering van gekochte deelnemingen is gebaseerd op de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva op het moment van acquisitie. Voor de vervolgwaaarding worden de grondslagen toegepast die gelden voor deze jaarrekening, uitgaande van de waarden bij eerste waardering.

Als resultaat wordt verantwoord het bedrag waarmee de boekwaarde van de deelneming sinds de voorafgaande jaarrekening is gewijzigd als gevolg van het door de deelneming behaalde resultaat.

Indien sprake is van een duurzame waardevermindering vindt waardering plaats tegen deze lagere waarde (zie verder onder 'vaste activa – bijzondere waardeverminderingen'). Afwaardering vindt plaats ten laste van de resultatenrekening.

Deelnemingen waarin geen invloed van betekenis wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere realiseerbare waarde. Indien sprake is van een stellig voornemen tot afstoting vindt waardering plaats tegen de eventuele lagere verwachte verkoopwaarde. Indien de onderneming een actief of een passief overdraagt aan een deelneming die wordt gewaardeerd op verkrijgingsprijs of actuele waarde, wordt de winst of het verlies voortvloeiend uit deze overdracht direct en volledig in de geconsolideerde resultatenrekening verwerkt, tenzij de winst op de overdracht in wezen niet is gerealiseerd.

De leningen aan niet-geconsolideerde deelnemingen worden initieel opgenomen tegen reële waarde. De grondslagen voor overige financiële vaste activa zijn opgenomen onder 'Financiële Instrumenten'.

Dividenden worden verantwoord in de periode waarin zij betaalbaar worden gesteld. Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende post. Eventuele winsten of verliezen worden verantwoord onder de financiële baten en lasten.

Kapitaalbelangen die niet worden aangemerkt als deelneming worden onder de effecten gerubriceerd.

Vaste activa – bijzondere waardeverminderingen

Vaste activa met een lange levensduur worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de opbrengstwaarde of de bedrijfswaarde zijnde de geschatte contante waarde van de toekomstige netto kasstromen die het actief naar verwachting zal genereren.

Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de geschatte contante waarde van de toekomstige kasstromen, worden bijzondere waardeverminderingen verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde.

De opbrengstwaarde is gebaseerd op de geschatte verkoopprijs minus de geschatte kosten welke nodig zijn om de verkoop te realiseren. Voor de bepaling van de bedrijfswaarde wordt een inschatting gemaakt van de toekomstige netto kasstromen bij voortgezet gebruik van het actief/de kasstroombegenerende eenheid; vervolgens worden deze kasstromen contant gemaakt waarbij een disconteringsvoet wordt gehanteerd van 3,74% (2018: 3,9%). De disconteringsvoet geeft geen risico's weer waarmee in de toekomstige kasstromen al rekening is gehouden.

Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten.

De vennootschap beoordeelt op iedere balansdatum of er objectieve aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen van een financieel actief of een groep van financiële activa. Bij objectieve aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen bepaalt de vennootschap de omvang van het verlies uit hoofde van de bijzondere waardeverminderingen, en verwerkt dit direct in de winst-en-verliesrekening.

Overige financiële verplichtingen

Financiële verplichtingen die geen deel uitmaken van een handelsportefeuille worden tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd op basis van de effectieve rentemethode.

Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten

Het onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten wordt gewaardeerd tegen de opbrengstwaarde of de vervaardigingsprijs, zijnde de afgeleide verkoopwaarde van de reeds bestede verrichtingen. De productie van het onderhanden werk is bepaald door de openstaande verrichtingen te koppelen aan de DBC's / DBC-zorgproducten die ultimo boekjaar openstonden. Op het onderhanden werk worden de voorschotten die ontvangen zijn van verzekeraars in mindering gebracht.

Verder wordt de voorziening met het oog op de nuancering van de omzet voor een deel in mindering gebracht op het saldo onderhanden werk.

Vorderingen

De eerste waardering van vorderingen is tegen reële waarde, inclusief transactiekosten. De vervolgwaaarding van vorderingen is tegen geamortiseerde kostprijs (indien er geen sprake is van agio/disagio of transactiekosten dan is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde). Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van verwachte oninbaarheid. Hierbij wordt op basis van de aard van de debiteur en de ouderdom van de vordering een inschatting gemaakt van de oninbaarheid.

Een vordering uit hoofde van financieringstekorten of een schuld uit hoofde van financieringsoverschotten is het aan het einde van het boekjaar bestaande verschil tussen het wettelijk budget voor aanvaardbare kosten en de ontvangen voorschotten en de in rekening gebrachte vergoedingen voor diensten en verrichtingen ter dekking van het wettelijk budget (artikel 6 Regeling verslaggeving WTZi).

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en direct opeisbare deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Liquide middelen die naar verwachting langer dan 12 maanden niet ter beschikking staan van de onderneming, worden gerubriceerd als financiële vaste activa.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen.

Wanneer verplichtingen naar verwachting door een derde zullen worden vergoed, wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen indien het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting.

Voorziening langdurig zieken

Ten behoeve van toekomstige betalingen in het kader van langdurig ziek personeel is een voorziening opgenomen doorbetalingsverplichting aan langdurig zieke medewerkers tot maximaal 2 jaar. Hierbij is een inschatting gemaakt van de kans op herstel. De voorziening is gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorziening gratificatie jubilea e.a.

Deze voorziening is gevormd ter dekking van de kosten van toekomstige uitkeringen bij dienstjubilea en en pensionering van medewerkers. Als grondslagen voor de voorziening zijn onder andere de blijfkans en de levensverwachting van de betreffende personeelsleden gehanteerd. Bij de bepaling van de voorziening is rekening gehouden met toekomstige salarisstijgingen van 2% per jaar. De bedragen zijn contant gemaakt met een percentage van 1,5% per jaar.

Voorziening persoonlijk budget levensfase

Deze voorziening is gevormd voor de opgebouwde rechten per balansdatum van het aan medewerkers toekomstige Persoonlijk Levensfase Budget. Als grondslagen zijn onder andere de blijfkans en de levensverwachting gehanteerd. Bij de bepaling van de voorziening is rekening gehouden met toekomstige salarisstijgingen van 2% per jaar. De bedragen zijn contant gemaakt met een percentage van 1,5% per jaar.

Voorziening reorganisatiekosten

Dit betreft de kosten van het sociaal plan die voortvloeien uit recente reorganisaties. De voorziening is gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorziening verlieslatende contracten

Rivierduinen heeft huurcontracten afgesloten die verlieslatend blijken vanwege leegstand. De berekening is gebaseerd op de voorwaarden van de desbetreffende huurcontracten.

Schulden

Onder de langlopende schulden worden schulden opgenomen met een resterende looptijd van meer dan één jaar. De kortlopende schulden hebben een verwachte looptijd van maximaal één jaar. De schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs (nominale waarde). De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

5.1.4.3 Grondslagen van resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en de lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

Baten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verlichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden verantwoord in het jaar waarin de baten zijn gerealiseerd. Lasten worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn. De overige baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben.

Baten (waaronder nagekomen budgetaanpassingen) en lasten uit voorgaande jaren die in dit boekjaar zijn geconstateerd, worden aan dit boekjaar toegerekend. In het geval van een geconstateerde fout in voorgaande boekjaren wordt fouterstel toegepast.

Opbrengsten

Opbrengsten uit het verlenen van diensten worden in de resultatenrekening verwerkt wanneer het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de inning van de te ontvangen vergoeding waarschijnlijk is, de mate waarin de dienstverlening op balansdatum is verricht betrouwbaar kan worden bepaald en de reeds gemaakte kosten en de kosten die (mogelijk) nog moeten worden gemaakt om de dienstverlening te voltooien op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald.

Indien het resultaat van een bepaalde opdracht tot dienstverlening niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de opbrengsten verwerkt tot het bedrag van de kosten van de dienstverlening die worden gedekt door de opbrengsten.

De met de opbrengsten samenhangende lasten worden toegerekend aan de periode waarin de baten zijn verantwoord.

Uitgangspunten Zorgverzekeringswet

Bij de omzetverantwoording is sprake van schattingsposten ten aanzien van onder meer de toerekening aan boekjaren van uit de schadelastprognoses verwachte overproductie per verzekeraar per contractdeel (gbGGZ en sGGZ) en waardering van onderhanden projecten.

De Raad van Bestuur heeft de Zvw-omzet en daarbij behorende balansposten (zoals voor alle balansposten geldt) naar beste weten bepaald en daarbij rekening gehouden met belangrijke schattingsfactoren en bijzonderheden die landelijk een rol spelen en ook bij Rivierduinen van toepassing zijn.

a) Zelfonderzoek schadejaar 2017

Rivierduinen heeft het zelfonderzoek inzake schadelastjaar 2017 conform de landelijk vastgestelde afspraken c.q. normen uitgevoerd. Op dit moment bevinden wij ons in het laatste deel van de reviewfase met de coördinerend zorgverzekeraar. Dat betekent dat de coördinerend zorgverzekeraar nog geen definitieve conclusie heeft getrokken over de (on-)rechtmatigheid en (on-)doelmatigheid van de DBC's in de totale onderzoeksmassa. Er is nog een geringe mate van onzekerheid over de afrekeningen over dit jaar.

b) Zelfonderzoek schadejaren 2018 en 2019

Rivierduinen heeft de omzet inzake schadejaren 2018 en 2019 onderzocht in lijn met het controleplan zelfonderzoek sGGZ 2017 en voor nieuwe controlepunten 2018 het concept-controleplan. Het onderzoek ten aanzien van schadejaar 2018 respectievelijk 2019 is gedaan met inachtneming van de wijzigingen in de regelgeving 2018 en 2019. Bij de omzetbepaling is rekening gehouden met de uitkomsten van dat onderzoek en een risico inschatting op die posten waar geen onderzoek heeft plaatsgevonden.

Er is sprake van meerdere issues bij de controlepunten. Rivierduinen heeft de financiële uitkomsten van het zelfonderzoek in de jaarrekening verwerkt door de betreffende correcties door te voeren en acht het resterende risico voor de jaarrekening van een normaal niveau. De verwachting is dat er geen significante correcties meer zullen plaatsvinden ten opzichte van de verantwoorde omzet, maar vanwege de genoemde onzekere elementen wordt het door Rivierduinen mogelijk geacht dat de uiteindelijke afwikkeling wel kan afwijken van de gemaakte inschattingen.

c) Schadelast(deel)plafond(s) kunnen wijzigen als gevolg van diverse contractafspraken

Rivierduinen heeft diverse contractafspraken gemaakt met de zorgverzekeraars die van invloed kunnen zijn op het totale schadelastplafond en de eventuele deelplafonds per schadejaar. De deelplafonds verschillen per contract per zorgverzekeraar en zijn afhankelijk van een aantal factoren. Rivierduinen bepaalt de inschatting met behulp van een prognosemodel dat is gebaseerd op verschillende historische seizoenspatronen.

Op basis van de verschillende seizoenspatronen enerzijds en op basis van de sturing van de variabelen die in de plafonds worden genoemd anderzijds, is eventuele overproductie boven de plafonds gekwantificeerd in deze jaarrekening en in mindering gebracht op de omzet.

Voor een deel kan derhalve per balansdatum nog geen exacte inschatting gemaakt worden van de uitkomsten van deze contractafspraken en de gevolgen daarvan voor de schadelast(deel)plafond(s). Voor de toerekening van afspraken voor het schadejaar aan de boekjaren t/m 2019 is gebruik gemaakt van de volgende aanpak: Rivierduinen heeft een prognose van de te realiseren productie over deze schadejaren opgesteld. Waar sprake is van overproductie is impact bepaald van de mogelijke financiële consequenties en deze zijn in de jaarrekening verwerkt.

Met de uitkomsten van deze analyse en onze schadelastprognose is rekening gehouden bij de bepaling van de opbrengstverantwoording.

d) Waardering van het Onderhanden werk DBC in relatie tot contractafspraken, in de registratie en waardering

Voor de (grondslag van de) waardering van het onderhanden werk per 31 december 2019 verwijzen wij naar de toelichting op de post onderhanden werk en de waarderingsgrondslagen terzake. Wij attenderen op de bijzonderheid dat een inschatting gemaakt moest worden van de vraag of sprake is van een verlieslatend contract, waarbij ook de onzekerheden genoemd in deze toelichting een rol spelen. Per zorgverzekeraar is een inschatting gemaakt van de te verwachten opbrengst op basis van een geautomatiseerd prognosemodel. Als sprake is van overschrijding van het totaal afgesproken budget of niet is voldaan aan andere afgesproken parameters is de impact bepaald van de mogelijke financiële consequenties en deze zijn in de jaarrekening verwerkt.

Afsluitend

De onzekerheden bij de hiervoor genoemde factoren kunnen elkaar beïnvloeden. De in deze jaarrekening uitgewerkte en onderbouwde schattingen kunnen derhalve in de realisatie afwijken. De uiteindelijke uitkomsten zullen blijken uit de eindafrekeningen met de zorgverzekeraars en kunnen afwijken van de in deze jaarrekening opgenomen bedragen gebaseerd op de beste schatting.

Uitgangspunten voor Wmo en Jeugdwet (Sociaal domein)

Bij het bepalen van de WMO- en Jeugdwet-omzet heeft Rivierduinen de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling gevolgd zoals hiervoor opgenomen. Met ingang van 2015 is als gevolg van de transitie een deel van de toenmalige AWBZ en ZVW zorg overgeheveld van de zorgkantoren respectievelijk de zorgverzekeraars naar de gemeenten ('decentralisatie').

Als gevolg van deze decentralisatie en toename van gemeentelijke contractpartijen is er vanaf 2015 sprake van een bepaalde mate van omzet onzekerheden. Overeenkomstig de landelijke en gemeentelijke uitingen van de overheid heeft hierbij de continuïteit van zorgverlening voorop gestaan. Dit heeft gevolgen die leiden tot inherente onzekerheden en schattingsrisico's in de omzet van instellingen, die naar beste weten zijn geschat door de raad van bestuur van Rivierduinen en verwerkt in de jaarrekening, maar die tot nagekomen effecten kunnen leiden in volgend jaar. Hieraan ligt een aantal zaken ten grondslag, waaronder het feit dat per gemeente andere producten zijn afgesproken en separate voorwaarden gelden (tijdige aanwezigheid van een geldige beschikking, woonplaatsbeginsel, feitelijke zorglevering, zelfindicatie door medewerkers, retourberichten iWMO, overeengekomen social return afspraken, etc.).

Voor 2019 is aan alle gemeenten waar Rivierduinen een contracteringsrelatie mee heeft, een verantwoording verstrekt op basis van het landelijke IZA-protocol, zowel voor de geleverde zorg in het kader van Wmo als voor de geleverde zorg in het kader van de Jeugdwet.

De wijze waarop de individuele gemeenten overgaan tot afwikkeling en vaststelling is op dit moment nog niet bekend, echter de raad van bestuur heeft deze mogelijke effecten naar beste weten geschat en verwerkt in deze jaarrekening waar mogelijk en wijst op het resterende inherente risico terzake dat kan leiden tot nagekomen financiële effecten in 2020 of later.

Overheidssubsidies

Overheidssubsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruitontvangen baten zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat de instelling zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden. Subsidies ter compensatie van door de instelling gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de winst-en-verliesrekening opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt. Subsidies ter compensatie van de instelling voor de kosten van een actief worden systematisch in de winst-en-verliesrekening opgenomen gedurende de gebruiksduur van het actief. Een krediet afgesloten tegen een lagere rente dan de marktrente, wordt als schuld in de balans opgenomen waarbij waardering plaatsvindt zoals opgenomen onder Financiële instrumenten. Het verschil tussen het hogere ontvangen bedrag van het krediet en de boekwaarde bij eerste verwerking betreft het voordeel als gevolg van de lagere rente. Dit voordeel wordt verwerkt als overheidssubsidie.

Personele kosten

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de resultatenrekening voorzover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingdienst.

De beloningen van het personeel worden als last in de resultatenrekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de instelling.

Voor de beloningen met opbouw van rechten (sabbatical leave, gratificaties e.d.) worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Een verwachte vergoeding ten gevolge van gratificaties worden verantwoord indien de verplichting tot betaling van die vergoeding is ontstaan op of vóór balansdatum en een betrouwbare schatting van de verplichtingen kan worden gemaakt. Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen (inclusief ontslagvergoedingen) aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening opgenomen. De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (CAO en individuele arbeidsovereenkomsten). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Ontslagvergoedingen

Ontslagvergoedingen zijn vergoedingen die worden toegekend in ruil voor de beëindiging van het dienstverband. Een uitkering als gevolg van ontslag wordt als verplichting en als last verwerkt als de onderneming zich aantoonbaar onvoorwaardelijk heeft verbonden tot betaling van een ontslagvergoeding. Als het ontslag onderdeel is van een reorganisatie, worden de kosten van de ontslagvergoeding opgenomen in een reorganisatievoorziening. Zie hiervoor de grondslag onder het hoofd Voorzieningen. Ontslagvergoedingen worden gewaardeerd met inachtneming van de aard van de vergoeding. Als de ontslagvergoeding een verbetering is van de beloningen na afloop van het dienstverband, vindt waardering plaats volgens dezelfde grondslagen die worden toegepast voor pensioenregelingen. Andere ontslagvergoedingen worden gewaardeerd op basis van de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen.

Pensioenen

Rivierduinen heeft voor haar werknemers een toegezegde pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij Rivierduinen. De verplichtingen, welke voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Zorg en Welzijn. Rivierduinen betaalt hiervoor premies waarvan de helft door de werkgever wordt betaald en de helft door de werknemer. De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat. Per 1 januari 2015 gelden nieuwe regels voor pensioenfondsen. Daarbij behoort ook een nieuwe berekening van de dekkingsgraad. De 'nieuwe' dekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste twaalf dekkingsgraden. Door een gemiddelde te gebruiken, zal de dekkingsgraad nu minder sterk schommelen. In februari 2020 bedroeg de dekkingsgraad 90,4%. Het vereiste niveau van de dekkingsgraad is 104,3%. Het pensioenfonds voorziet geen noodzaak voor de aangesloten instellingen om extra stortingen te verrichten of om bijzondere premieverhogingen door te voeren. Rivierduinen heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Rivierduinen heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten betreffen van derden en groepsmaatschappijen ontvangen (te ontvangen) en aan derden en groepsmaatschappijen betaalde (te betalen) interest. Tevens is hieronder opgenomen het aandeel van de stichting in het resultaat van de op nettovermogenswaarde gewaardeerde deelnemingen in de periode dat deze zich voordoen, danwel ontvangen dividenden van deelnemingen waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend en waardeveranderingen van financiële vaste activa en effecten.

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

5.1.4.4 Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen.

Ontvangsten en uitgaven in 2019 uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Onder de onder investeringen in materiële vaste activa zijn alleen de investeringen opgenomen waarvoor in 2019 geldmiddelen zijn opgeofferd.

5.1.4.5 Grondslagen voor gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening. Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

5.1.4.6 Waarderingsgrondslagen WNT

Voor de uitvoering van de Wet normering topinkomens (WNT) heeft de instelling zich gehouden aan de wet- en regelgeving inzake de WNT, waaronder de instelling specifieke (sectorale) regels.

5.1.5 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2019

(alle bedragen zijn opgenomen in duizenden euro's, met uitzondering van de kaders met nadere toelichting,

1. Materiële vaste activa

	31-dec-19	31-dec-18
Bedrijfsgebouwen en terreinen	101.807	112.081
Machines en installaties	18.433	19.962
Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	4.286	5.331
Materiële vaste activa in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	1.413	610
Niet aan het bedrijfsproces dienstbare materiële activa	-	-
Totaal materiële vaste activa	125.939	137.984

Het verloop van de materiële activa is als volgt weer te geven :

	2019	2018
Boekwaarde per 1 januari	137.984	146.934
Bij: investeringen	2.772	2.021
Bij: herwaarderingen	-	-
Af: afschrijvingen	8.087	8.678
Af: bijzondere waardeverminderingen	-	-
Af: terugname geheel afgeschreven activa	-	-
Af: desinvesteringen	6.730	2.293
Boekwaarde per 31 december	125.939	137.984

Toelichting:

Voor een nadere specificatie van het verloop van de materiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 5.1.6.
Rivierduinen heeft onder de materiële vaste activa geen vaste activa opgenomen waarvan de zorginstelling alleen het economisch eigendom heeft.
Voor een nadere toelichting op gestelde zekerheden wordt verwezen naar onderdeel 9.

2. Financiële vaste activa

	31-dec-19	31-dec-18
Overige deelnemingen: Sleutelnet B.V.	115	141
Overige vorderingen	261	5.929
Totaal financiële vaste activa	376	6.070

Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt weer te geven.

	2019	2018
Boekwaarde per 1 januari	6.070	1.411
Kapitaalstortingen	-	-
Resultaat deelnemingen	-26	1
Verstrekte leningen	216	238
Aflossing leningen	-214	-256
Mutatie saldi geblokkeerde BNG rekeningen	-5.670	4.676
Boekwaarde per 31 december	376	6.070

Toelichting:

Voor een nadere specificatie van het verloop van de financiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 5.1.7.

Van de vorderingen op de financiële vaste activa heeft een totaalbedrag van € 51.000 een looptijd korter dan 1 jaar. Dit bedrag is gerubriceerd onder '5 debiteuren en overige vorderingen'.

In 2019 is het saldo van de geblokkeerde bankrekeningen bij de BNG, bestaande uit ontvangen gelden uit hoofde van verkoop van vastgoed, gebruikt voor (vervroegde) aflossing van leningen.

Sinds 2015 is GGZ Rivierduinen in het bezit van 1 aandeel van € 1.000 nominaal van OWM Centramed, een verzekeraar voor het risico van medische aansprakelijkheid. Agiostortingen hierop worden onder overige bedrijfskosten verantwoord. De deelneming wordt op nihil gewaardeerd.

Naam, rechtsvorm en woonplaats rechtspersoon	Verschaft kapitaal	Kapitaalbelang (in %)	Eigen vermogen	Resultaat
Rechtstreekse kapitaalbelangen >=20%			€	€
Sleutelnet BV, Leiden	67.000	20,0	574.906	8.444

Sleutelnet B.V.

De vennootschap heeft voornamelijk ten doel het ontwikkelen en beheren van programmatuur voor elektronische communicatie ten behoeve van zorgpartijen in de regio Zuid-Holland Noord, alsmede het bijdragen aan en het bevorderen van een doelmatige en kwalitatief hoogwaardige samenwerking en communicatie op het gebied van ICT in de zorg. Rivierduinen is op 31 december 2019 voor 20% aandeelhouder van Sleutelnet B.V (31 december 2018: 25%). De vennootschap heeft vier andere participanten.

3. Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten

	31-dec-19	31-dec-18
Onderhanden werk DBC's / DBC-zorgproducten	48.725	45.180
Af: ontvangen voorschotten	-32.412	-36.361
Af: voorziening onderhanden werk	-280	-188
	16.033	8.631

De specificatie per categorie DBC's / DBC-zorgproducten is als volgt weer te geven.

Stroom DBC's / DBC-zorgproducten	Gerealiseerde kosten en toegerekende winst	Af: verwerkte verliezen	Af: ontvangen voorschotten	Saldo per 31-dec-19
	€	€	€	€
DBC	48.201	280	32.412	15.509
GBGGZ	524	-	-	524
Totaal (onderhanden werk)	<u>48.725</u>	<u>280</u>	<u>32.412</u>	<u>16.033</u>

4. Vorderingen uit hoofde van financieringstekort en schulden uit hoofde van financieringsoverschot AWBZ / Wlz

Specificatie vorderingen en schulden uit hoofde van financieringstekort resp. financieringsoverschot

	t/m 2016	2017	2018	2019	totaal
Saldo per 1 januari	-	-	442	-	442
Financieringsverschil boekjaar				299	299
Correcties voorgaande jaren					
Betalingen/ontvangsten					
Subtotaal mutatie boekjaar	-	-	-	299	299
Saldo per 31 december	-	-	442	299	741
Stadium van vaststelling (per erkenning):	c	c	c	b	

a= interne berekening

b= overeenstemming met zorgverzekeraars

c= (definitieve) vaststelling NZa

	31-dec-19	31-dec-18
Waarvan gepresenteerd als:		
- vorderingen uit hoofde van financieringstekort	741	442
- schulden uit hoofde van financieringsoverschot	-	-
	741	442

Specificatie financieringsverschil in het boekjaar

	2019	2018
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten Wlz-zorg (exclusief subsidies)	19.503	18.900
Af: vergoedingen ter dekking van het wettelijk budget	-19.204	-18.458
Totaal financieringsverschil	299	442

5. Debiteuren en overige vorderingen

	31-dec-19	31-dec-18
Vorderingen op debiteuren	9.688	11.173
Voorziening dubieuze debiteuren	-709	-577
Nog te factureren omzet DBC's/DBC-zorgproducten	16.958	22.874
Nog te factureren omzet WMO / Jeugdwet	2.857	4.786
<i>Overige vorderingen:</i>		
Vooruitbetaalde bedragen	1.103	640
Nog te ontvangen bedragen	2.747	2.842
Kortlopend deel leningen u/g	52	51
	32.696	41.789

Toelichting:

Voor een nadere toelichting op gestelde zekerheden wordt verwezen naar onderdeel 9.

De in deze rubriek genoemde bedragen hebben een looptijd korter dan één jaar

6. Liquide middelen

	31-dec-19	31-dec-18
Bankrekeningen	22.518	13.546
Kassen	9	5
	22.527	13.551

Toelichting:

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de Stichting.

7. Eigen vermogen

	31-dec-19	31-dec-18
Kapitaal	182	182
Bestemmingsfondsen	47.397	34.568
Algemene reserves	7.370	7.362
Totaal eigen vermogen	54.949	42.112

Het verloop in 2019 is als volgt weer te geven

Kapitaal	Saldo per 1-jan-19	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-dec-19
Kapitaal	182	-	-	182
Totaal Kapitaal	182	-	-	182
Bestemmingsfondsen	Saldo per 1-jan-19	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-dec-19
Reserve aanvaardbare kosten	34.568	12.830	-	47.398
Totaal bestemmingsfondsen	34.568	12.830	-	47.398
Algemene reserves	Saldo per 1-jan-19	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-dec-19
Algemene reserves	7.362	8	-	7.370
Totaal algemene reserves	7.362	8	-	7.370

Het verloop in 2018 is als volgt weer te geven

	Saldo per 1-jan-18	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-dec-18
Kapitaal	182	-	-	182
Bestemmingsfondsen	33.541	1.027	-	34.568
Algemene reserves	7.366	-4	-	7.362
Totaal	41.089	1.023	-	42.112

Toelichting:

Reserve aanvaardbare kosten

Dit betreft vrij besteedbaar vermogen. De mutatie betreft het resultaat op de collectief gefinancierde activiteiten na resultaatbestemming.

Algemene reserves

Dit betreft vrij besteedbaar vermogen en komt voort uit niet-collectief gefinancierde activiteiten.

Aansprakelijke vermogen

Rivierduinen heeft geen achtergestelde leningen. Het aansprakelijk vermogen is derhalve gelijk aan het eigen vermogen per 31 december 2019

8. Voorzieningen

	Saldo per 1-jan-19	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Saldo per 31-dec-19
Langdurig zieken	1.402	1.452	615	555	1.684
Gratificaties jubilea e.a.	2.083	548	339	405	1.887
Persoonlijk budget levensfase	1.013	2.921	345	113	3.476
Reorganisatiekosten	543		215		328
Verlieslatende contracten	168		95	16	57
	5.209	4.921	1.609	1.089	7.432
Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jr.)					2.457
Langlopend deel van de voorzieningen (> 1 jr.)					4.975
Hiervan langlopend > 5 jaar					1.042

Toelichting

Voor een toelichting op de waardering van voorzieningen wordt verwezen naar 5.1.4.2

9. Langlopende schulden

	31-dec-19	31-dec-18
Stand per 1 januari	126.173	132.847
Bij: nieuwe leningen	17.000	-
Af: aflossingen	42.984	6.674
Stand per 31 december	100.189	126.173
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	5.974	5.984
Balans per 31 december	94.215	120.189

De specificatie naar looptijd is als volgt:

	Looptijd > 5 jaar	Looptijd 1 t/m 5 jaar	Looptijd < 1 jaar	Schuld per 31-dec-19
Leningen, conform overzicht op bijlage 5.1.8	70.838	23.377	5.974	100.189

Toelichting:

De langlopende schulden bestaan geheel uit schulden aan banken. Voor een nadere toelichting op de langlopende schulden wordt verwezen naar bijlage 5.1.8 overzicht leningen. De aflossingsverplichtingen zijn verantwoord onder de kortlopende schulden. In het overzicht op bijlage 5.1.8 is tevens aangegeven welke leningen worden geborgd door het Waarborgfonds voor de Zorginstellingen en voor welke leningen een hypotheek is gevestigd.

De reële waarde van de leningen is gelijk aan de nominale waarde.

10. Overige kortlopende schulden

	31-dec-19	31-dec-18
Crediteuren	4.280	3.463
Schulden aan kredietinstellingen		
- Aflossingsverplichtingen langlopende leningen	5.974	5.984
Belastingen en sociale premies	6.196	5.881
Schulden ter zake pensioenen	185	253
Vakantiegeld	3.777	3.595
Vakantiedagen	11.456	10.991
<i>Overige schulden:</i>		
Vooruitontvangen bedragen	535	626
Nog te betalen bedragen	9.313	10.164
	41.716	40.957

Toelichting:

Kredietfaciliteit

Rivierduinen heeft een kredietfaciliteit bij BNG Bank voor het opnemen van gelden in rekening-courant tot een maximumbedrag van € 5 miljoen (2018 idem) en de 1-maandsrente EURIBOR plus 180 basispunten

De verstrekte zekerheden gelden tevens voor de opgenomen kredietfaciliteit in rekening-courant bij BNG Bank en luiden als volgt:

- bankhypotheek, gezamenlijk met WFZ en andere financiers, op alle thans en in de toekomst toebehorende onroerende zaken (waaronder erfpacht- en opstalrechten) met een pandrecht op de roerende zaken in de zin van art. 3:254 BW. Met uitzondering van bankhypotheek op J.P.Thijsselaan 45 te Gouda.
- bezitloos pandrecht, gezamenlijk met het WFZ en andere financiers, eerste dan wel tweede in rang, op de huidige en toekomstige bedrijfsinventaris en voorraden.
- stil pandrecht, gezamenlijk met het WFZ en andere financiers, eerste dan wel tweede in rang, op alle bestaande en toekomstige vorderingen met alle daaraan verbonden afhankelijke rechten en nevenrechten op al haar bestaande en toekomstige debiteuren.

Bovenstaande zekerheden gelden ook voor de lening van de BNG Bank met hoofdsom van € 7 miljoen (datum 4 juni 2015), welke nader gespecificeerd is onder "5.1.8 Overzicht langlopende schulden ultimo 2019".

De BNG Bank heeft met GGZ Rivierduinen normen afgesproken op de volgende indicatoren. De uitkomst op basis van de overeengekomen wijze van berekening daarvan over 2019 is als volgt te recapitulieren:

Debt Service Coverage Ratio (DSCR): 1,5

Solvabiliteitsratio: 28%

EBITDA-marge: 9%

Met deze realisatie voldoet GGZ Rivierduinen aan de gestelde normen.

11. Financiële instrumenten

Algemeen

De instelling maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de instelling blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Deze betreffen financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen. De instelling handelt niet in financiële derivaten en heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken. Bij het niet nakomen door een tegenpartij van aan de instellingen verschuldigde betalingen blijven eventuele daaruit voortvloeiende verliezen beperkt tot de marktwaarde van de desbetreffende instrumenten. De contractwaarde of fictieve hoofdsommen van de financiële instrumenten zijn slechts een indicatie van de mate waarin van dergelijke financiële instrumenten gebruik wordt gemaakt en niet van het bedrag van de krediet- of marktrisico's.

Renterisico en kasstroomrisico

Het renterisico is beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen en uitgegeven leningen. Bij deze leningen is grotendeels sprake van een vast rentepercentage over de gehele looptijd. Bij een aantal leningen is sprake van kredietopslagen, welke gedurende de looptijd aangepast kunnen worden. De leningen worden in principe aangehouden tot het einde van de looptijd. De instelling heeft derhalve als beleid om geen afgeleide financiële instrumenten te gebruiken om (tussentijdse) rentefluctuaties te beheersen.

Kredietrisico

De vorderingen uit hoofde van handelsdebiteuren zijn voor circa 53% geconcentreerd bij drie grote verzekeraars. De gemiddelde krediettermijn ligt rond 29 dagen. De liquide middelen staan uit bij banken die minimaal een A-rating hebben.

Reële waarde

De reële waarde van de meeste in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, effecten, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan. De reële waarde van de overige in de balans verantwoorde financiële instrumenten wijkt niet materieel af van de boekwaarde.

12. Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Stichting Parkeerbeheer Albinusdreef 7

Op 3 mei 2012 is "Stichting Parkeerbeheer Albinusdreef 7" door Rivierduinen en Universiteit Leiden opgericht. Deze stichting heeft tot doel het in erfpacht hebben, exploiteren, verhuren en beheren van de parkeerplaatsen met gemeenschappelijke voorzieningen, gelegen bij en onder het gebouw Rijnveste aan de Albinusdreef 7 te Leiden. Rivierduinen heeft ten behoeve van Stichting Parkeerbeheer Albinusdreef 7 een recht van ondererfpacht gevestigd voor de duur van 15 jaar, ingaande op 4 mei 2012 en derhalve geldig tot 4 mei 2027. De erfpachtcanon wordt jaarlijks achteraf voldaan en wordt berekend op basis van de inkomsten uit abonnementen en losse verhuur onder aftrek van de kosten van het onderhoud en instandhouden van de parkeergarage. Rivierduinen heeft met de stichting een gebruikersovereenkomst gesloten voor 100 parkeerplaatsen. Per 1 maart 2018 is dit uitgebreid naar 108 parkeerplaatsen, per 1 september 2018 is dit aantal nogmaals uitgebreid naar 113 parkeerplaatsen. Bij de laatste uitbreiding van 1 februari 2019 is er nog één parkeerplaats bijgekomen, dit maakt het totaal 114 parkeerplaatsen (vergoeding 2019: circa € 962 exclusief omzetbelasting per plaats). De vergoeding zal jaarlijks geïndexeerd worden. De overeenkomst is aangegaan met een looptijd tot 4 mei 2027 met het recht op verlenging met 10 jaren.

Stichting Museum van de Geestelijke Gezondheidszorg Pest- en Dolhuys

Rivierduinen heeft met Stichting Museum van de Geestelijke Gezondheidszorg Pest- en Dolhuys in 2017 een participatieovereenkomst gesloten in vervolg op de participatieovereenkomst uit 2011 en heeft zich daarmee verplicht in de jaren 2018 tot en met 2023 elk jaar een jaarlijks te indexerende bedrag bij te dragen in de exploitatie. Voor 2018 bedraagt dit bedrag € 78.130, voor 2019 € 53.130 en voor de jaren 2020 t/m 2023 € 28.130. In 2013 is de governancestructuur gewijzigd van een bestuur-directie model naar een RvT-bestuur model.

Huurverplichtingen en bankgaranties

Het jaarlijks bedrag van met derden aangegane huurverplichtingen van onroerende zaken bedraagt voor het komende jaar € 2,4 miljoen, voor de jaren 2021 t/m 2023 totaal € 7,1 miljoen en de jaren vanaf 2024 totaal € 8,9 miljoen. De resterende looptijd van de huurcontracten bedraagt 6 maanden tot 10 jaar. Tevens zijn bankgaranties gesteld tot een bedrag van € 423.000.

Investeringsverplichtingen

Stichting Rivierduinen is voor 2020 investeringsverplichtingen aangegaan voor een totaalbedrag van circa € 241.000. De verplichtingen zijn aangegaan voor investeringen en onderhoud van vastgoed dat de stichting in beheer heeft.

Overige verplichtingen

De stichting heeft per 31 december 2019 verplichtingen uit hoofde van leasecontracten met een resterende looptijd variërend van 7 maanden tot 5 jaar. De omvang van deze verplichtingen bedraagt voor 2020 afgerond € 198.000. Voor 2021 t/m 2025 bedraagt de verplichting € 292.000.

De omvang van de verplichtingen voor vastgoedgebonden onderhoudscontracten voor 2020 is afgerond € 920.000.

Daarnaast loopt er een verplichting voor het ICT beheer van afgerond € 2,9 miljoen. Voor 2020 en heeft de stichting een viertal lopende contracten met leveranciers voor het leveren van softwarelicenties en/of hardware. Deze verplichting bedraagt € 1,7 miljoen voor 2020 en voor de jaren 2021 t/m 2025 totaal € 2,6 miljoen. Tevens is er een verplichting uit hoofde van een schoonmaakcontract dat tweejaarlijks verlengd wordt. De contractuele verplichting voor 2020 bedraagt € 1.5 miljoen. voor 2021 t/m 2025 bedragen de kosten hiervoor totaal € 3.2 miljoen.

Mogelijke rechten of verplichtingen in het kader van de niet in de balans opgenomen regelingen

Verplichtingen uit hoofde van het macrobeheersinstrument

Het macrobeheersinstrument kan door de minister van VWS ingezet worden om overschrijdingen van het macrokader zorg terug te vorderen bij instellingen voor medisch specialistische zorg en bij instellingen voor curatieve geestelijke gezondheidszorg. Het macrobeheersinstrument is uitgewerkt in de Aanwijzing macrobeheersmodel instellingen voor medisch specialistische zorg, respectievelijk Aanwijzing Macrobeheersinstrument curatieve geestelijke gezondheidszorg. Ook voor instellingen in andere sectoren kan een Aanwijzing Macrobeheersinstrument van toepassing zijn. Jaarlijks wordt door de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) ambtshalve een mbi-omzetplafond vastgesteld. Tevens wordt door de NZa jaarlijks een omzetplafond per instelling vastgesteld, welke afhankelijk is van de realisatie van het mbi-omzetplafond van alle instellingen gezamenlijk. Deze vaststelling vindt plaats nadat door de Minister van VWS de overschrijding van het mbi omzetplafond uiterlijk vóór 1 december van het opvolgend jaar is gecommuniceerd.

Voor 2019 is het mbi-omzetplafond door de NZa vastgesteld op EUR 21.649,7 miljoen (prijsniveau 2018).

Bij het opstellen van de jaarrekening 2019 bestaat nog geen inzicht in realisatie van het mbi-omzetplafond over 2019. Rivierduinen is niet in staat een betrouwbare inschatting te maken van de uit het macrobeheersinstrument voortkomende verplichting en deze te kwantificeren. Als gevolg daarvan is deze verplichting niet tot uitdrukking gebracht in de balans van de stichting per 31 december 2019.

Obligoverplichting WfZ

Het Waarborgfonds voor de Zorgsector (WfZ) kent een zekerheidsstructuur, waarbij onder andere bepaald is dat WfZ-deelnemers via het obligo mederiscodragend zijn. Als het WfZ ondanks alle ingebouwde zekerheden op zijn garantieverplichtingen wordt aangesproken én in het extreme geval dat het WfZ-vermogen onvoldoende is om aan de garantieverplichting aan geldgevers te kunnen voldoen, dan kan het WfZ via de obligoverplichting een beroep doen op financiële hulp van de deelnemers. Deze hulp wordt in dat geval geboden in de vorm van renteloze leningen aan het WfZ. Het obligo bedraagt maximaal 3% van de restantschuld van de geborgde leningen, ofwel per 31 december 2019 afgerond € 2,9 miljoen.

5.1.6 MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

(in duizenden euro's)

	Bedrijfs- gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen, technische en administratieve uitrusting	Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	Niet aan het bedrijfsproces dienstbare materiële activa	Totaal
Stand per 1 januari 2019						
- aanschafwaarde	171.570	40.770	13.695	610	20	226.665
- cumulatieve herwaarderingen	-	-	-	-	-	-
- cumulatieve afschrijvingen	59.489	20.808	8.364	-	20	88.681
Boekwaarde per 1 januari 2019	<u>112.081</u>	<u>19.962</u>	<u>5.331</u>	<u>610</u>	<u>-</u>	<u>137.984</u>
Mutaties in het boekjaar						
- investeringen	-	-	617	2.155	-	2.772
- activering gereed gekomen (deel)projecten	1.134	194	-	-1.328	-	-
- herwaarderingen	-	-	-	-	-	-
- afschrijvingen	4.819	1.606	1.662	-	-	8.087
- bijzondere waardeverminderingen	-	-	-	-	-	-
- <i>terugname geheel afgeschreven activa</i>						
.aanschafwaarde	-	-	1.906	-	-	1.906
.cumulatieve herwaarderingen	-	-	-	-	-	-
.cumulatieve afschrijvingen	-	-	1.906	-	-	1.906
- <i>desinvesteringen</i>						
aanschafwaarde	17.592	2.449	-	24	-	20.065
cumulatieve herwaarderingen	-	-	-	-	-	-
cumulatieve afschrijvingen	11.003	2.332	-	-	-	13.335
per saldo	<u>6.589</u>	<u>117</u>	<u>-</u>	<u>24</u>	<u>-</u>	<u>6.730</u>
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>-10.274</u>	<u>-1.529</u>	<u>-1.045</u>	<u>803</u>	<u>-</u>	<u>-12.045</u>
Stand per 31 december 2019						
- aanschafwaarde	155.112	38.515	12.406	1.413	20	207.466
- cumulatieve herwaarderingen	-	-	-	-	-	-
- cumulatieve afschrijvingen	53.305	20.082	8.120	-	20	81.527
Boekwaarde per 31 december 2019	<u>101.807</u>	<u>18.433</u>	<u>4.286</u>	<u>1.413</u>	<u>-</u>	<u>125.939</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	0-10%	5-50%	10-20%			

5.1.7 MUTATIEOVERZICHT FINANCIËLE VASTE ACTIVA

(in duizenden euro's)

	Deelnemingen in groepsmaat- schappijen	Overige deelnemingen	Vorderingen op groepsmaat- schappijen	Vorderingen op participanten en op maatschappij- en waarin wordt deelgenomen (overige deelnemingen)	Overige effecten	Vordering op grond van compensa- tieregeling	Overige vorderingen	Totaal
Boekwaarde per 1 januari 2019	-	141	-	-	-	-	5.929	6.070
Kapitaalstortingen								-
Resultaat deelnemingen		-26						-26
Ontvangen dividend								-
Verstekte leningen / verkregen effecten							216	216
Ontvangen dividend / aflossing leningen							-214	-214
(Terugname) waardeverminderingen								-
Amortisatie (dis)agio								-
Onttrekking vordering op grond van compensatieregeling								-
Mutatie saldi geblokkeerde BNG rekeningen							-5.670	-5.670
Boekwaarde per 31 december 2019	<u>-</u>	<u>115</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>261</u>	<u>376</u>

5.1.8 Overzicht langlopende schulden ultimo 2019

(in duizenden euro's)

Leninggever	Afsluitdatum	Hoofdsom	Totale looptijd	Soort lening	Werke-lijke-rente	Restschuld 31 december 2018	Nieuwe leningen in 2019	Aflossing in 2019	Restschuld 31 december 2019	Restschuld over 5 jaar	Resteren-de looptijd in jaren eind 2019	Aflossings-wijze	Aflossing 2020	Gestelde zekerheden
NWB	1-jul-01	19.513	37	annuitair	4,560%	3.371	-	291	3.080	1.826	19	annuitair	280	Borging WfZ
BNG	1-feb-99	5.899	23	lineair	6,180%	590	-	147	443	-	3	lineair	147	Borging WfZ
BNG	17-mrt-98	794	22	lineair	5,820%	40	-	20	20	-	1	lineair	21	Borging WfZ
NWB	1-okt-01	5.309	36	lineair	4,570%	2.803	-	147	2.656	1.917	18	lineair	147	Borging WfZ
BNG	1-mrt-01	4.402	40	lineair	5,560%	2.476	-	110	2.366	1.816	22	lineair	110	Borging WfZ
NWB	22-sep-06	20.000	15	ineens	4,256%	20.000	-	20.000	-	-	-	ineens	-	Borging WfZ
NWB	12-jan-11	15.000	25	lineair	3,680%	10.800	-	600	10.200	7.200	17	lineair	600	Borging WfZ
BNG	15-jul-11	25.000	25	lineair, IRS	3,690%	18.000	-	18.000	-	-	-	lineair, IRS	-	Borging WfZ
BNG	15-feb-12	25.000	25	lineair	2,610%	19.000	-	1.000	18.000	13.000	18	lineair	1.000	Borging WfZ
BNG	15-feb-12	25.000	25	lineair	2,610%	19.000	-	1.000	18.000	13.000	18	lineair	1.000	Borging WfZ
BNG	5-aug-15	7.000	10	lineair	2,470%	4.900	-	700	4.200	700	6	lineair	700	1)
BNG	3-aug-15	28.100	30	lineair	1,895%	25.193	-	969	24.224	19.379	25	lineair	969	Borging WfZ
BNG	19-dec-19	17.000	17	lineair	0,400%	-	17.000	-	17.000	12.000	17	lineair	1.000	Borging WfZ
						126.173	17.000	42.984	100.189	70.838			5.974	

1) Bankhypotheek op alle onroerende zaken; pandrecht op de roerende zaken, bedrijfsinventaris, voorraden en vorderingen. Voor de zekerheden, zie toelichting onder "10. Overige kortlopende schulden" bij kredietfaciliteit.

5.1.9 TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING OVER 2019

(alle bedragen zijn opgenomen in duizenden euro's, met uitzondering van de kaders met nadere toelichting)

13. Opbrengsten zorgprestaties en maatschappelijke ondersteuning

De specificatie is als volgt:

	2019	2018
Opbrengsten zorgverzekeringwet (exclusief subsidies)	119.573	107.152
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten Wlz-zorg (exclusief subsidies)	19.503	18.900
Opbrengsten Jeugdwet	11.053	12.223
Opbrengsten Wmo	15.060	15.234
	165.189	153.509

14. Subsidies (exclusief Wmo en Jeugdzorg)

	2019	2018
Beschikbaarheidsbijdragen Opleidingen	1.971	1.622
Subsidies vanwege Provincies en gemeenten incl. preventie/OGGZ	2.149	2.238
Overige subsidies	1.128	610
	5.248	4.470

Toelichting:

Het bovenstaande bedrag is inclusief een subsidie van de gemeente Zoetermeer ad € 177.348, welke is aangewend voor de afgesproken activiteiten OGGZ en collectieve preventie (toekenning met kenmerk SL/2018/0637344769 ad € 192.044). Verder is bovenstaande bedrag inclusief de subsidie van de gemeente Leidschendam-Voorburg ad € 85.504, welk bedrag is aangewend voor de in de subsidiebeschikking bedoelde activiteiten (toekenning met kenmerken 460950 - 461095, totaal ad € 94.585).

Van de gemeente Wassenaar betreft dit een bedrag ad € 17.336 en van de gemeente Rijswijk € 110.147 (toekenning met kenmerk 1.907.862, totaal € 159.902).

Tevens is hierin de subsidie van Centrum Seksueel Geweld van de centrumgemeenten Delft, Den Haag, Gouda en Leiden ad € 201.445 begrepen, welk bedrag is aangewend voor de in de subsidiebeschikking bedoelde activiteiten (totale toekenning subsidie ad € 201.445). De realisatie en toekenning per centrumgemeente zijn:

- Delft: kenmerk 3876039 realisatie € 30.217 (toekenning € 30.217)
- Den Haag: kenmerk ABBA/VL/16813 realisatie € 86.621 (toekenning € 86.621)
- Gouda: kenmerk 1188103 realisatie € 24.173 (toekenning € 24.173)
- Leiden: subsidienummer 4662564 realisatie € 60.434 (toekenning € 60.434)

In bovenstaand bedrag is ook een bedrag opgenomen van Zorg & Zekerheid en de gemeente Leiden ad € 108.337, welk bedrag is aangewend voor de in de subsidiebeschikking bedoelde activiteiten (toekenning met kenmerken 4662846 - RvB-2019-020.yvs/ST,2018-92 ad € 150.000). Daarnaast is een bedrag opgenomen voor gemeente Leiden ad € 125.096, 73.167 en 13.967, welke bedragen zijn aangewend voor de in de subsidiebeschikkingen bedoelde activiteiten (toekenning met kenmerken 4662887, 4662721 en 4663170 ad € 155.456, € 73.167 en € 13.967)

15. Overige bedrijfsopbrengsten

	2019	2018
<i>Overige dienstverlening:</i>		
Opbrengsten uit geleverde diensten	2.738	3.142
<i>Overige opbrengsten:</i>		
Boekresultaten afstoting materiële vaste activa	17.228	976
Huuropbrengsten en overige opbrengsten	1.146	912
	21.112	5.030

Toelichting:

In 2019 heeft verkoop plaatsgevonden van diverse vastgoedobjecten. Kanttekening bij de hoogte van de boekwinst is dat in het verleden voor substantiële bedragen afwaardering op vastgoed heeft plaatsgevonden, waardoor het boekresultaat hoger lijkt dan het in werkelijkheid is. Deze bedragen zijn toen ten laste van het resultaat gebracht. Ditzelfde geldt voor de hoge kosten van instandhouding van het al die jaren leegstaande vastgoed.

16. Personeelskosten

	2019	2018
Lonen en salarissen	76.378	74.982
Passivering nog niet opgenomen verlofdagen	759	236
Vakantietoeslag	5.709	5.576
Doorbetaald loon tijdens ziekte	3.773	2.832
<i>Subtotaal loonkosten</i>	86.619	83.626
Sociale lasten	13.956	13.055
Pensioenpremies	7.397	7.227
<i>Subtotaal sociale lasten</i>	21.353	20.282
Mutatie voorziening uitkeringen bij dienstjubilea / pensionering	-196	-91
Mutatie voorziening levensfasebudget	2.463	-705
Mutatie reorganisatievoorziening	-215	-305
Mutatie voorziening kosten 2de ziektejaar	282	494
<i>Subtotaal voorzieningen</i>	2.334	-607
Andere personeelskosten	5.560	6.182
Personeel niet in loondienst	14.279	11.410
	130.145	120.893
Gemiddeld aantal personeelsleden op basis van full-time eenheden	1.607	1.570
Gemiddeld aantal personeelsleden werkzaam buiten Nederland	-	-

17. Afschrijvingen op materiële vaste activa

	2019	2018
<i>Afschrijvingen:</i>		
- materiële vaste activa	8.087	8.678
	8.087	8.678

18. Bijzondere waardevermindering vaste activa

	2019	2018
Bijzondere waardevermindering vaste activa	-	-
	-	-

19. Overige bedrijfskosten

	2019	2018
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	5.940	6.011
Algemene kosten	14.250	14.222
Patiënt- en bewonersgebonden kosten	2.109	2.210
Onderhoud en energiekosten	4.363	5.154
Huur en leasing	2.563	2.386
<i>dotaties en vrijval voorzieningen</i>		
Onttrekking en vrijval voorziening verlieslatende contracten	-111	-114
Vrijval reorganisatievoorziening	-	-288
Dotatie voorziening incurant	299	352
	29.413	29.933

20. Financiële baten en lasten en resultaat deelnemingen

	2019	2018
Rentebaten	-	-
Resultaat deelnemingen	-	1.682
	-	1.682
Rentelasten	-11.040	-4.164
Resultaat deelnemingen	-26	-
	-11.066	-4.164
	-11.066	-2.482

Toelichting:

In de rentelasten zijn naast de reguliere rentelasten van € 3,7 miljoen een bedrag van € 2,2 miljoen aan agio kosten op het aflossen van een lening bij de NWB van € 20 miljoen, alsmede een bedrag van € 5,1 miljoen aan kosten voor het afkopen van de renteswap bij de Deutsche Bank begrepen.

21. Wet normering topinkomens (WNT)

De WNT is van toepassing op Stichting GGZ Rivierduinen. Het voor Stichting Rivierduinen toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2019 €194.000 zijnde het bezoldigingsmaximum voor Zorg en Jeugdhulp klasse V op basis van een totaalscore van 13.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. *Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.*

Gegevens 2019		
bedragen x € 1	Dhr. drs. E.A. Hoette	Mevr. drs. I.H. Siteur
Functiegegevens	Voorzitter RvB	Lid RvB
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/04-31/12	01/01-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	nee	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	145.494	174.430
Beloningen betaalbaar op termijn	0	11.648
<i>Bezoldiging</i>	<i>145.494</i>	<i>186.078</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	146.164	194.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.

1b. *Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking*

Gegevens 2019				
bedragen x € 1	Dhr. drs. E.A. Hoette		Mevr. drs. I.H. Siteur	
Functiegegevens	Voorzitter Raad van Bestuur		Lid Raad van Bestuur	
Kalenderjaar	2019	2018	2019	2018
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang - einde)	01/01-01/04	10/04-31/12	Zie tabel 1 A	10/04-31/12
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	3	9	n.v.t.	9
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum				
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	187	182	187	182
Maxima op basis van de normbedragen per maand	58.800	209.100		209.100
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12		267.900		209.100
Bezoldiging (alle bedragen exclusief BTW)				
Werkelijk uurtarief lager dan het maximum uurtarief?	ja	ja		ja
Bezoldiging in de betreffende periode	48.498	203.068		177.600
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12		251.566		177.600
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag		n.v.t.		n.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		n.v.t.		n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		n.v.t.		n.v.t.

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

Gegevens 2019			
bedragen x € 1	Dhr. mr. G.H.N.L van Woerkom	Mevr. dr. M.de Vries	Dhr. drs. F.C Stekelenburg
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12
Bezoldiging			
Bezoldiging	20.370	13.580	13.580
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	29.100	19.400	19.400
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2019			
bedragen x € 1	Dhr. drs. P.H.P. van Spronken	Dhr. drs. W.Oosterom	Dhr. mr. H.M.I.M de Macker
Functiegegevens	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12
Bezoldiging			
Bezoldiging	13.580	13.580	13.580
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	19.400	19.400	19.400
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2018			
bedragen x € 1	Dhr. mr. G.H.N.L van Woerkom	Mevr. dr. M.de Vries	Dhr. drs. F.C Stekelenburg
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12
Bezoldiging			
Bezoldiging	19.500	13.000	13.000
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	28.350	18.900	18.900
Gegevens 2018			
bedragen x € 1	Dhr. drs. P.H.P. van Spronken	Dhr. drs. W.Oosterom	Dhr. mr. H.M.I.M de Macker
Functiegegevens	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12
Bezoldiging			
Bezoldiging	13.000	13.000	13.000
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	18.900	18.900	18.900

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

22. Honoraria accountant

De honoraria van de accountant over 2019 resp. 2018 zijn als volgt te recapitulieren:

	2019	2018
1 Controle van de jaarrekening	227	289
2 Overige controlewerkzaamheden (w.o. verantw Jeugd en WMO)	115	216
3 Fiscale advisering	-	-
4 Niet controle-diensten	4	4
Totaal honoraria accountant	346	509

Toelichting:

De honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening betreffen de aan het boekjaar toe te rekenen bedragen die in 2019 en 2020 gedeclareerd zijn, danwel worden gedeclareerd.

23. Transacties met verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de instelling, haar deelnemingen en hun bestuurders en leidinggevende functionarissen.

Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

De bezoldiging van de bestuurders en toezichthouders die in het kader van de WNT verantwoord worden, is opgenomen onder punt 21.

5.1.10 VASTSTELLING EN GOEDKEURING

De Raad van Bestuur van Rivierduinen heeft de jaarrekening 2019 opgemaakt en vastgesteld in de vergadering van 12 mei 2020

De Raad van Toezicht van Rivierduinen heeft de jaarrekening 2019 goedgekeurd in de vergadering van 18 mei 2020.

Resultaatbestemming

Het resultaat is als volgt verdeeld:

	2019
- Toevoeging aan bestemmingsfonds aanvaardbare kosten	12.830
- Toevoeging aan reserve woningen	8
	12.838

Gebeurtenissen na balansdatum

In december 2019 kwamen vanuit China berichten over een besmettelijk virus. Dit virus (COVID -19) zorgde begin 2020 voor veel patiënten en slachtoffers in China en in februari 2020 waren er de eerste patiënten en slachtoffers in Nederland. Begin maart 2020 nam de regering een aantal drastische maatregelen, waaronder het nagenoeg stilleggen van het openbare leven in geheel Nederland. Gezien de grote besmettelijkheid van dit virus leidde dit tot drastische hygiëne- en veiligheidsmaatregelen. De extra inzet van onze zorgprofessionals in deze tijd voor de zorg van een kwetsbare groep mensen in onze samenleving is groot. Daarnaast zien we op andere gebieden juist weer een enorme afschaling in de zorglevering. Met name op de intramurale zorgvraag is de intensiteit van de zorgverlening toegenomen, doordat wij als instelling te maken hebben gekregen met bewoners die ziek zijn geworden door COVID-19, door het wegvallen van mantelzorg door familie van de bewoners, door de afgeschafte bezoekersregelingen en door de extra vereisten die gesteld worden aan bescherming van onze medewerkers en bewoners. Naast de intensivering van de zorgverlening voor deze groep mensen, nemen ook de kosten toe voor de levering van zorg door de extra maatregelen, die wij genomen hebben om onze medewerkers en bewoners te beschermen en door een toename van het ziekteverzuim, de impact over de eerste maanden is bij benadering € 0,5 miljoen. Daarentegen is de inzet vanuit de zorg in de vorm van dagbesteding sterk verminderd door alle maatregelen die getroffen zijn om de verspreiding van het virus zoveel mogelijk tegen te gaan.

De eerste zichtbare effecten van de coronacrisis zijn omzetzijding (met name op de extramurale zorg en kortdurende behandeling in de klinieken) en additionele kosten als gevolg van een hoger ziekteverzuim, hogere inzet van personeel, hogere schoonmaakkosten, ombouwkosten van ruimten en de aanschaf van beschermende hulpmiddelen, etc. Stichting Rivierduinen blijft het beleid en het advies van de diverse nationale instellingen volgen en we blijven tegelijkertijd onze uiterste best doen activiteiten zo goed en veilig mogelijk voort te zetten, zonder daarbij de gezondheid van de medewerkers in gevaar te brengen.

Inmiddels zijn er meerdere formele uitingen gedaan door ZN, NZa, zorgverzekeraars en zorgkantoren in brieven in maart en april 2020 dat omzetzijding en aanvullende kosten (deels) vergoed zullen gaan worden en dat deze, gezien de ernst van de uitbraak, achteraf gedeclareerd kunnen worden, waardoor Stichting Rivierduinen verwacht dat dit slechts een beperkt effect heeft op het bedrijfsresultaat. Tevens is de toezegging gedaan dat er voldoende bevoorschotting zal zijn. VWS en VNG hebben ook overeenstemming bereikt over eenzelfde set aan maatregelen voor de activiteiten in de Wmo en JW.

Ondanks de onzekerheden als gevolg van de Covid-19 uitbraak kan Stichting Rivierduinen gebruik maken van de steunmaatregelen die door bovengenoemde partijen worden aangeboden. Naast deze specifieke toezeggingen door de verschillende financiers kan aanspraak worden gemaakt op landelijke regelingen, waaronder NOW en uitstel van betaling van fiscale heffingen. Op basis van de meest actuele inzichten op het moment van vaststellen van deze jaarrekening kunnen de financiële gevolgen van Covid-19 worden opgevangen binnen de huidige liquiditeit inclusief kredietlimiet en de overeengekomen ratio's met de banken en is er geen sprake van een materiële onzekerheid over de financiële continuïteit voor Stichting Rivierduinen.

Specifieke toelichting

- Het Coronavirus / impact op organisatie:

Vanaf medio maart 2020 hebben wij een aantal maatregelen genomen om de effecten van het COVID-19 virus te volgen, te beheersen en te voorkomen, zoals het vormen van veiligheids- en gezondheidsmaatregelen voor onze cliënten en medewerkers. De zorg van onze cliënten en veiligheid van onze medewerkers heeft de hoogste prioriteit. Er is zoveel mogelijk capaciteit ingezet om de zorg onder de aangescherpte hygiëne- en veiligheidsvereisten te continueren. Op onze zorgprofessionals is een beroep gedaan op extra flexibiliteit. Medewerkers in niet kritische functies zijn verzocht zoveel mogelijk vanuit huis te werken.

- Risico's en onzekerheden:

Tot het moment dat de crisis onder controle is, is het niet duidelijk wat het uiteindelijke beslag op de organisatie zal zijn. Op dit moment zijn er nog veel onzekerheden.

Tijdens deze crisis werken veel medewerkers op de top van hun kunnen. Nog niet duidelijk is wat het eventuele effect daarvan kan zijn.

- Genomen en voorziene maatregelen:

Stichting Rivierduinen leeft de maatregelen van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport zo goed als binnen de mogelijkheden na. Met andere zorginstellingen is veelvuldig afstemming over de zorglevering en de beschikbaarheid van medische hulpmiddelen zoals beschermingsmaterialen

- Impact op activiteiten:

Door de hoge mate van urgentie om verdere verspreiding van het virus te voorkomen en de strenge veiligheidseisen is de ambulante zorgverlening in de polikliniek, de klinische acute zorgverlening en dagbesteding vanaf begin maart aanzienlijk gedaald. Ook andere activiteiten, zoals scholing en opleidingen zijn aanzienlijk gereduceerd dan wel stopgezet.

- Steun van zorgverzekeraars en overheden:

Op landelijk niveau zijn de koepels (ZN en VNG) met elkaar overeengekomen passende financiële maatregelen te nemen. Dit betreft o.a. aanvullende bevoorschotting tot 100% op de langdurige zorg en WMO en Jeugdwet en 60%-85% van de ZVW-zorg, passend bij de omvang van contractueel overeengekomen omzet, maar ook hoe om te gaan met meer- en minder kosten (zowel personeel, materiaal als geneesmiddelen) en meer- en minder omzet. ZN en VNG hebben aan de zorginstellingen via verschillende brieven in maart en april 2020 laten weten hen te ondersteunen, waarbij de beschikbaarheid en continuïteit van zorg op langere termijn zo goed mogelijk geborgd kan worden.

Ook de minister van VWS heeft in zijn brief d.d. 15 april 2020 aan de Tweede Kamer laten weten dat de overheid de zorgsector in staat wil blijven stellen om te doen wat nodig is om voor de lange termijn de continuïteit van zorg en ondersteuning te borgen.

Op dit moment zijn de effecten op liquiditeit, resultaat en vermogen nog onvoldoende duidelijk. Op basis van de intentie afspraak van de verschillende financiers en de minister, hebben wij de verwachting dat de financiële risico's van deze crisis relatief beperkt blijven. Immers Stichting Rivierduinen, die behoort tot de basisinfrastructuur van de zorg, houdt door middel van bevoorschotting voldoende liquiditeit en door middel van compensatie voor gederfde opbrengsten en extra gemaakte kosten waardoor een acceptabel bedrijfsresultaat over 2020 gerealiseerd kan worden. Op basis van de hierboven genoemde gemaakte afspraken vinden wij de continuïteitsveronderstelling passend.

Naast de reeds bekende effecten leiden de ingrepen die moeten worden gedaan zowel op korte termijn als op middel lange termijn tot verstoring van het reguliere zorgproces en is het onbekend wat de eventuele gevolgen op langere termijn voor onze bedrijfsactiviteiten zijn. Op dit moment is nog geen reële inschatting te maken van de extra kosten en het effect op de opbrengsten. Wel hebben de financiers en het ministerie toegezegd de zorginstellingen te ondersteunen in de zorgverlening en in financieel opzicht.

Ondertekening door bestuurders en toezichthouders

w.g.

De heer drs. E.A. Hoette
Voorzitter van de Raad van Bestuur

w.g.

Mevrouw drs. I.H. Siteur
Lid van de Raad van Bestuur

w.g.

De heer mr. G.H.N.L. van Woerkom
Voorzitter van de Raad van Toezicht

w.g.

De heer mr. H.M.L.M. de Macker
Lid van de Raad van Toezicht

w.g.

De heer drs. W. Oosterom
Lid van de Raad van Toezicht

w.g.

De heer drs. P.H.P. Spronken
Lid van de Raad van Toezicht

w.g.

De heer drs. F.C. Stekelenburg
Lid van de Raad van Toezicht

w.g.

Mevrouw dr. M. de Vries
Lid van de Raad van Toezicht

5.2 OVERIGE GEGEVENS

5.2 OVERIGE GEGEVENS

5.2.1 Statutaire regeling resultaatbestemming

In de statuten is bepaald dat het behaalde positieve resultaat zal worden aangewend ten bate van de doelstelling van Rivierduinen, dan wel ten behoeve van:

- a. een ingevolge artikel 5, lid 1 sub c van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 vrijgesteld lichaam, tevens zijnde,
- b. een algemeen nut beogende instelling, als bedoeld in artikel 5b van de Algemene wet inzake rijksbelastingen of een daarvoor in de plaats tredende bepaling, of
- c. een buitenlandse instelling die uitsluitend of nagenoeg uitsluitend het algemeen nut beoogt en die een soortgelijke doelstelling heeft, met een gelijksoortige doelstelling, te bepalen door de Raad van Bestuur na voorafgaande schriftelijke goedkeuring van de Raad van Toezicht.

5.2.2 Nevenvestigingen

Stichting Rivierduinen heeft geen nevenvestigingen.

5.2.3 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

De controleverklaring van de onafhankelijke accountant is opgenomen op de volgende pagina.

Controleverklaring

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van bestuur en de raad van toezicht van Stichting Rivierduinen

---

Verklaring over de jaarrekening 2019

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Stichting Rivierduinen ('de stichting') een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de stichting op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi.

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in deze jaarverslaggeving opgenomen jaarrekening 2019 van Stichting Rivierduinen te Leiden gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2019;
- de resultatenrekening over 2019; en
- de toelichting met de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is de Regeling verslaggeving WTZi.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol Wet Normering Topinkomens (WNT) 2019 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Rivierduinen zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

QD7F3FPR6WEJ-920952986-170

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Fascinatio Boulevard 350, 3065 WB Rotterdam, Postbus 8800, 3009 AV Rotterdam

T: 088 792 00 10, F: 088 792 95 33, www.pwc.nl

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Benadrukking van de onzekerheid in verband met de effecten van het coronavirus (Covid-19)

Wij wijzen op de toelichting in de gebeurtenissen na balansdatum van de jaarrekening waarin de raad van bestuur de mogelijke invloed en gevolgen van het coronavirus (Covid-19) op de stichting en op de omgeving waarin de stichting opereert alsmede de genomen en geplande maatregelen om met deze gebeurtenissen en omstandigheden om te gaan heeft beschreven. In deze toelichting is ook beschreven dat er nog steeds onzekerheden bestaan en dat het daarom op dit moment redelijkerwijs niet goed mogelijk is om de toekomstige effecten in te schatten. Ons oordeel is niet aangepast met betrekking tot de aangelegenheid.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de jaarverslaggeving opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat de jaarverslaggeving andere informatie, die bestaat uit:

- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling verslaggeving WTZi is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling verslaggeving WTZi en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

---

Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi; en voor
- een zodanige interne beheersing die de raad van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de raad van bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet de raad van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de raad van bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De raad van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze doelstellingen zijn een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of van fouten en een controleverklaring uit te brengen waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Rotterdam, 18 mei 2020
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. H.A.B. de Coninck RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2019 van Stichting Rivierduinen

---

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol WNT 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de raad van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de raad van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Ook op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.